

Reinsalu esitas valitsusele usaldusväärse kontrolli seaduse

24.11.2017. Justiitsminister Urmas Reinsalu esitas valitsusele usaldusväärse kontrolli seaduse, milles määratletakse selgemini reegleid, kuidas kontrollitakse avaliku võimu ülesandeid täitvate inimeste ja kaitseliitlaste tausta.

Justiitsministri sõnul aitab eelnõu kaasa mitte ainult riigi julgeoleku tagamisele, vaid ka riigi paremale toimimisele tervikuna. „Eesmärk on lihtne – tagada nende inimeste usaldusväärsus, kellele usaldatakse avaliku võimu ülesande teostamine. Inimene peab olema ustav Eesti Vabariigile ja põhiseaduslikule korrale, tema tegevus peab olema kõlbeline ning tema taust peab toetama avaliku võimu ülesannet nõuetekohaselt täita,“ ütles Reinsalu.

Ehkki ka seni on julgeoleku ja avaliku korra seisukohalt olulisi ülesandeid täitnud inimeste tausta kontrollitud, sõltub riigiametisse tööle kandideerimisel taustakontrolli tegemine sellest, milliseid andmeid tööandja vajalikuks peab. Näiteks elulookirjelduses ei ole määratletud, mida kandidaat peab kirja panema. „Taustakontrolli terviklik regulatsioon kehtivas õiguses puudub. Edaspidi antakse riigiasutustele, kohaliku omavalitsuse üksustele, kaitseliidule jt õiguse töödelda avaliku võimu ülesannet täitvate inimestega seotud andmeid. See tähendab seda, et õigus on teostada taustakontrolli mitte ainult ametnikele, vaid ka töölepingulistele töötajatele,“ selgitas Reinsalu.

Taustakontrolli teostamine ei ole asutusele kohustus, vaid see tugineb vabatahtlikkusele ja andmete avaliku kogumise põhimõtetele. Seega teostatakse taustakontrolli üksnes inimese nõusolekul. Kui inimene taustakontrollist loobub, on asutus kohustatud taustakontrolli lõpetama.

Vastavalt inimesele usaldatud ülesande sisule ja ulatusele võib teostada kas üldist või laiendatud taustakontrolli. Üldist taustakontrolli võib teostada riigiametnikele või -töötajale, kes näiteks töötlevad asutusesisest teavet, omavad juurdepääsu riigikaitseobjektile, riigipiiriks vajalikule taristule, haldusorgani infosüsteemile jne. Laiendatud taustakontrolli võib teostada inimese suhtes, kelle tööülesannetega kaasneb vajadus töödelda iga taseme riigisaladust või salastatud välisteavet.

Lisaks tavapärasele andmetele võib taustakontrolli käigus küsida ka näiteks sõjaväelise väljaõppe, kriminaalmenetluses kohaldatud karistuste või pankrotimenetluse kohta. Laiendatud taustakontrolli puhul võib uurida ka näiteks inimese rahalise sissetuleku ja võlaõiguslike rahaliste kohustuste kohta ning tema lähedaste andmeid.

Kontrolli eesmärgiks ei ole anda hinnangut inimese varasemale tegevusele ega suhetele, kui need on lõppenud. Kui aga tema varasema tegevuse ja suhete mõju kandub üle hindamise hetkesse, tuleb seda erandina arvesse võtta.

Juba töötavate inimeste usaldusväärsest võib juhul, kui asjaolud, mis usaldusväärsest võivad mõjutada, ka pärast seaduse jõustumist hinnata järelkontrolli vormis.

Allikas URL:

<https://www.ekei.ee/et/uudised/reinsalu-esitas-valitsusele-usaldusvaarsuse-kontrolli-seaduse>